

Saksprotokoll

Arkivsaksnr.: 17/3306-17

Arkiv: 145

Sak: 135/17

Saksprotokoll - Årsbudsjet 2018 - Handlingsprogram 2018-2021 til offentlig høring

Vedtak i Formannskapet:

1. Formannskapet sender forslag til årsbudsjett 2018, Handlingsprogram 2018-2021 og betalingsreglement for 2018 på høring. Høringsfrist settes til 8. november 2017.
2. Driftsbudsjettet for 2018 foreslås som vist i hovedoversikt 1B og 1A med en netto totalramme til drift på 1.487,2 mill. kroner, netto avsetninger 37,55 mill. kroner og et resultat lik 0 kroner. Netto driftsresultat 2018 budsjetteres med 33 mill. kroner. Budsjettet er bindende på rammeområdenivå jfr. budsjettoversikt 1B. Rammene gis som netto utgiftsramme i tråd med kommunens økonomireglement (dvs. etter fradrag av de inntekter som er direkte henførbare til formålet).

Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Regnskap 2016	Rev. bud. 2017	2018	Økonomiplan 2019	2020	2021
Folkevalgte og revisjon	8 874	9 917	10 307	10 307	10 307	10 307
Administrasjon og fellestjenester	103 939	96 316	103 639	104 188	102 824	103 774
Barnehage	181 426	185 393	178 249	178 249	178 249	178 249
Grunnskole	284 330	285 178	293 853	293 423	292 980	292 537
Spesielle tiltak barn og unge	139 170	161 499	155 622	155 622	155 622	155 622
Kultur tjenesten	24 322	27 308	28 405	27 879	27 700	27 215
Helse og omsorg	643 831	592 546	610 469	609 969	603 319	603 419
Samfunn	140 769	107 210	105 061	112 608	71 101	71 192
Avsetninger, overføringer	-68 283	-6 695	1 614	1 614	1 614	1 614
Skatt og rammetilskudd	-52 558	0	0	0	0	0
Finans	52 289	0	0	0	0	0
Til fordeling drift (fra budsjettskjema 1A)	1 458 109	1 458 672	1 487 219	1 493 860	1 443 717	1 443 930

3. Det avsettes 37,5 mill. kroner til disposisjonsfond i 2018.

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Regnskap 2016	Rev. bud. 2017	2018	Økonomiplan 2019	2020	2021
Frie disponible inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-741 382	-739 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000
Ordinært rammetilskudd	-724 237	-756 365	-756 000	-775 400	-777 100	-777 600
Skatt på eiendom	-54 234	-54 200	-54 200	-65 200	-65 200	-65 200
Andre generelle statstilskudd	-23 446	-25 380	-22 812	-22 678	-22 544	-22 405
Sum frie disponible inntekter	-1 543 298	-1 574 945	-1 633 012	-1 663 278	-1 664 844	-1 665 205
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter og utbytte	-26 026	-24 757	-25 757	-25 957	-26 157	-26 157
Gevinst finansielle instrumenter	-5 689	-5 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	30 442	40 500	44 200	55 100	61 900	66 200
Tap finansielle instrumenter	8	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	53 152	70 449	95 800	117 100	126 700	132 300
Mottatte avdrag på utlån	-723	-123	0	0	0	0
Finansinntekter/-utgifter	51 163	81 069	108 243	140 243	156 443	166 343
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Til ubundne avsetninger	68 561	85 934	37 550	29 175	64 684	54 932
Bruk av tidl. års regn.messige mindreforbruk	-36 361	-52 179	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	32 200	33 755	37 550	29 175	64 684	54 932
Overført til investering						
Overført til investering	1 827	1 450	0	0	0	0
Til fordeling drift	-1 458 109	-1 458 671	-1 487 220	-1 493 861	-1 443 717	-1 443 930
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 458 109	1 458 672	1 487 219	1 493 860	1 443 717	1 443 930
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

4. Rådmannen gis fullmakt til å fordele budsjettrammene ned til den enkelte virksomhet i henhold til den administrative lederstruktur.
5. Rådmannen gis fullmakt til å fordele avsatt reguleringspremie til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) til de enkelte virksomheter når premien er endelig kjent.
6. Rådmannen gis fullmakt til å fordele avsatte midler til lønnsvekst, inntil 22 mill. kroner, til de enkelte virksomheter når resultat av lønnsforhandlinger 2018 er kjent.
7. Investeringsbudsjettet foreslås med en brutto investeringsutgift på 745 mill. kroner, fordelt med 523,9 mill. kroner på ikke-rentable investeringer og 221,9 mill. kroner på rentable investeringer for 2018. Investeringsbudsjettet er bindende på investeringsprosjekt med planlagt finansiering, jfr. oversikt over investeringer (side 15 i Handlingsprogram 2018-2021) og finansiering (side 11 i Handlingsprogram 2018-2021).
8. For finansiering av investeringsbudsjettet 2018 foreslås følgende låneopptak:
  - Låneopptak investeringer inntil 680,7 mill. kroner, herav kr. 221,9 mill. kroner til rentable investeringer.

- Avdragstid vurderes på bakgrunn av kommunestyrets vedtak vedrørende avdrag på lån, dog slik at krav om minimumsavdrag oppfylles.
  - Serielån
  - Rådmannen gis fullmakt til å velge finansieringskilde og akseptere øvrige lånevilkår.
9. Låneopptak til videre utlån (startlån) inntil 35,0 mill. kroner. Långiver: Husbanken. Rådmannen gis fullmakt til å akseptere øvrige lånevilkår.
  10. Trekkrettighet på kommunens driftskonto reduseres fra 100 mill. kroner til 50 mill. kroner i 2018.
  11. Skatt på formue og inntekt utskrives med 11,8 %
  12. Eiendomsskatt fastsettes som i 2017

Behandling i Formannskapet 24.10.2017:**Rådmannen endret sin innstilling til følgende:**

13. Formannskapet sender forslag til årsbudsjett 2018, Handlingsprogram 2018-2021 og betalingsreglement for 2018 på høring. Høringsfrist settes til 8. november 2017.
14. Driftsbudsjettet for 2018 foreslås som vist i hovedoversikt 1B og 1A med en netto totalramme til drift på 1.487,2 mill. kroner, netto avsetninger 37,55 mill. kroner og et resultat lik 0 kroner. Netto driftsresultat 2018 budsjetteres med 33 mill. kroner. Budsjettet er bindende på rammeområdenivå jfr. budsjettoversikt 1B. Rammene gis som netto utgiftsramme i tråd med kommunens økonomireglement (dvs. etter fradrag av de inntekter som er direkte henførbare til formålet).

Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet*Beløp i 1000*

	Regnskap 2016	Rev. bud. 2017	2018	Økonomiplan 2019	2020	2021
Folkevalgte og revisjon	8 874	9 917	10 307	10 307	10 307	10 307
Administrasjon og fellestjenester	103 939	96 316	103 639	104 188	102 824	103 774
Barnehage	181 426	185 393	178 249	178 249	178 249	178 249
Grunnskole	284 330	285 178	293 853	293 423	292 980	292 537
Spesielle tiltak barn og unge	139 170	161 499	155 622	155 622	155 622	155 622
Kulturtjenesten	24 322	27 308	28 405	27 879	27 700	27 215
Helse og omsorg	643 831	592 546	610 469	609 969	603 319	603 419
Samfunn	140 769	107 210	105 061	112 608	71 101	71 192
Avsetninger, overføringer	-68 283	-6 695	1 614	1 614	1 614	1 614
Skatt og rammetilskudd	-52 558	0	0	0	0	0
Finans	52 289	0	0	0	0	0
Til fordeling drift (fra budsjettskjema 1A)	1 458 109	1 458 672	1 487 219	1 493 860	1 443 717	1 443 930

15. Det avsettes 37,5 mill. kroner til disposisjonsfond i 2018.

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Regnskap 2016	Rev. bud. 2017	2018	Økonomiplan 2019	2020	2021
Frie disponible inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-741 382	-739 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000
Ordinært rammetilskudd	-724 237	-756 365	-756 000	-775 400	-777 100	-777 600
Skatt på eiendom	-54 234	-54 200	-54 200	-65 200	-65 200	-65 200
Andre generelle statstilskudd	-23 446	-25 380	-22 812	-22 678	-22 544	-22 405
Sum frie disponible inntekter	-1 543 298	-1 574 945	-1 633 012	-1 663 278	-1 664 844	-1 665 205
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter og utbytte	-26 026	-24 757	-25 757	-25 957	-26 157	-26 157
Gevinst finansielle instrumenter	-5 689	-5 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	30 442	40 500	44 200	55 100	61 900	66 200
Tap finansielle instrumenter	8	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	53 152	70 449	95 800	117 100	126 700	132 300
Mottatte avdrag på utlån	-723	-123	0	0	0	0
Finansinntekter/-utgifter	51 163	81 069	108 243	140 243	156 443	166 343
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Til ubundne avsetninger	68 561	85 934	37 550	29 175	64 684	54 932
Bruk av tidl. års regn.messige mindreforbruk	-36 361	-52 179	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	32 200	33 755	37 550	29 175	64 684	54 932
Overført til investering						
Overført til investering	1 827	1 450	0	0	0	0
Til fordeling drift	-1 458 109	-1 458 671	-1 487 220	-1 493 861	-1 443 717	-1 443 930
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 458 109	1 458 672	1 487 219	1 493 860	1 443 717	1 443 930
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

16. Rådmannen gis fullmakt til å fordele budsjetttrammene ned til den enkelte virksomhet i henhold til den administrative lederstruktur.
17. Rådmannen gis fullmakt til å fordele avsatt reguleringspremie til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) til de enkelte virksomheter når premien er endelig kjent.
18. Rådmannen gis fullmakt til å fordele avsatte midler til lønnsvekst, inntil 22 mill. kroner, til de enkelte virksomheter når resultat av lønnsforhandlinger 2018 er kjent.
19. Investeringsbudsjettet foreslås med en brutto investeringsutgift på 745 mill. kroner, fordelt med 523,9 mill. kroner på ikke-rentable investeringer og 221,9 mill. kroner på rentable investeringer for 2018. Investeringsbudsjettet er bindende på investeringsprosjekt med planlagt finansiering, jfr. oversikt over investeringer (side 15 i Handlingsprogram 2018-2021) og finansiering (side 11 i Handlingsprogram 2018-2021).
20. For finansiering av investeringsbudsjettet 2018 foreslås følgende låneopptak:
  - Låneopptak investeringer inntil 680,7 mill. kroner, herav kr. 221,9 mill. kroner til rentable investeringer.
  - Avdragstid vurderes på bakgrunn av kommunestyrets vedtak vedrørende avdrag på lån, dog slik at krav om minimumsavdrag oppfylles.

- Serielån
  - Rådmannen gis fullmakt til å velge finansieringskilde og akseptere øvrige lånevilkår.
21. Låneopptak til videre utlån (startlån) inntil 35,0 mill. kroner. Långiver: Husbanken. Rådmannen gis fullmakt til å akseptere øvrige lånevilkår.
  22. Trekkrettighet på kommunens driftskonto reduseres fra 100 mill. kroner til 50 mill. kroner i 2018.
  23. Skatt på formue og inntekt utskrives med 11,8 %
  24. Eiendomsskatt fastsettes som i 2017

Behandling i formannskapet 24.10.17 hvor følgende innspill vil bli drøftet i høringsperioden frem mot endelig vedtak i kommunestyret 30.11.17:

Kirsten Orebråten (Ap) fremmet følgende forslag p.v.a. flertallspartiene:
«Forslag fra flertallspartiene – Handlingsprogrammet 2018 – 2021

Flertallspartiene vil i forbindelse med budsjett 2018-handlingsprogram 2018-2021 fremlegge konkret forslag knyttet til heftets «nye tiltak side 29» om utviklings- og strategi/avdeling.

Finansiering av tiltaket - avdeling for strategi og utvikling hos rådmannen – 7,5 millioner

- 2,5 millioner kroner som foreslått i dokumentet fra rådmannen
- 2 millioner tilbakeføres fra dagens finansiering av RU
- 3 millioner i rådmannens forslag til regionalt areal og byplan flyttes til driften av denne avdelingen hos rådmannen

Hensyn og mål

Forslaget er et ledd i arbeidet med folkevalgts ønske om «tydeligere grep». Det vises til delegeringsreglementet for Ringerike kommune 2.1 om avgjørelsesmyndighet delegert til formannskapet. Spesielt vises til reglementets 2.1 om Formannskapets myndighet.

Forslaget er heftet til reglementets punkter 3 økonomi- og strategiplaner samt punkt 6 om kommuneplan med arealdel og kommuneplaner er utgangspunkt. Forslaget gir en bedre og mer direkte kobling mellom politisk og administrativ ledelse/beslutningstakere.

Hovedtrekk/innhold

Flertallspartiene ønsker følgende grep i forbindelse med budsjett og handlingsprogram:
Disse punktene har vært drøftet med rådmannen

1. Det opprettes en avdeling hos rådmannen for strategi og utvikling
2. Til å lede denne avdeling bør opprettes en stilling som Direktør for strategi og utvikling. Stillingen sitter i rådmannens ledergruppe. Tittelen direktør for å vise ansvar og viktigheten i organisasjonen.
3. Foruten direktør skal avdelingen ha næringssjef og byutviklingssjef.
4. Øvrige personalbehov defineres av rådmannen
5. Kommunikasjonsenheten inngår i denne nye avdelingen

6. Rådmannen gis i oppdrag å etablere funksjon- og myndighet for ny avdeling.
7. Punkt 6 skal fremlegges og forankres i FS.
8. Opprettelsen av ny avdeling skal ha prioritet hos rådmannen og iverksettes så fort det er mulig.

Virksomheter

- RUs arbeid med næringsutvikling overføres til ny strategiavdeling RK
- Aktiviteten ved regionalt plankontor reduseres mens RKs egen aktivitet styrkes tilsvarende
- Dagens planavdeling i enheten Miljø og areal tas ut av sektor samfunn. Den blir en egen enhet som rapporterer til direktør for strategi og utvikling
- Strategi og utviklingsavdelingen har som hovedoppgave å arbeide overordnet med strategi og utviklingsplaner
- Ringerike kommune sier opp avtalen vedrørende plankontoret i sin nåværende form og varsler at kommunen begrenser sin deltakelse i samarbeidet fra 1. juni 2018. Plankontoret evalueres våren 2018 og evalueringen vil legge føringer for hvordan samarbeidet skal videreføres.
- Ringerike kommune reduserer økonomisk bidrag som gis til RU AS. Den aktuelle frigjorte økonomiske ressurs benyttes til å bygge opp kommunens egen nye avdeling for strategi og utvikling. Dette vil for RU bety en kraftig reduksjon og vil føre til redusert driftsnivå. Behov for avklaringer gjøres i dialog med selskapets styre.
  1. Posisjonen vil kunne foreslå justeringer av budsjettet etter innspill i høringsperioden.
  2. Ved behandling og vedtak i sak til Holten utvalget vil det bli foreslått økonomisk tilskudd.
  3. Formannskapetets disposisjonsfond kan bli foreslått øket til 6. mill.
  4. Økning på 270' til Regionkoordinator strykes.»

Hans-Petter Aasen (Sp) fremmet følgende forslag p.v.a. Sp:

1. «Formannskapet sender forslag til årsbudsjett, handlingsprogram 2018 – 2021 og betalingsreglement for 2018 ut på høring. Høringsfristen settes til 08.11.17.
2. I det videre arbeidet med budsjettet vil følgende prioriteres:
  - a. Øke rammen innen oppvekstsektoren for å øke lærertettheten.
  - b. Øke antall ansatte i pleie- og omsorgssektoren for å øke kvaliteten på tjenestene.
  - c. Redusere antall heltidspolitikere

RINGERIKE KOMMUNE

- d. Redusere investeringsbudsjettet, ved kun å prioritere de viktigste investeringene.
- e. Ikke gjennomføre planer om nytt ordfører- og varaordførerkontor.»

RINGERIKE KOMMUNE

Ordfører foreslo voteringsrekkefølge som ble enstemmig vedtatt.

Avstemming:

Et enstemmig Formannskap sender forslag med endring til årsbudsjett 2018, Handlingsprogram 2018-2021 og betalingsreglement for 2018 på høring. Høringsfrist settes til 8. november 2017.